

«Надра», ТОВ КБ «Західкомбанк», АКБ «Трансбанк», ВАТ Банк «БІГ Енергія», ВАТ «РОДОВІД БАНК», АБ «Банк регіонального розвитку», ТОВ КБ «АРМА», ВАТ «Селянський комерційний банк «Дністер», ВАТ «КБ «Володимирський», ВАТ «Банк Столиця», ВАТ «Інпромбанк», КБ «УФГ»- ТОВ. Чистий збиток банківської системи за січень-серпень 2009 року досяг 20,503 млрд. грн (в серпні – 2,142 млрд. грн, в липні – 4, 04 млрд. грн [1]), що пов'язане з вищими темпами зростання видатків банків порівняно з прибутками. Зрозуміло, що в таких умовах банківська система і суб'єкти підприємницької діяльності не можуть співпрацювати.

Слід відзначити, що в межах монетарної політики Національний банк України вже знизив облікову ставку та ставки рефінансування. Хоча ситуація з кредитуванням може покращитися лише після реалізації заходів, спрямованих на розширення платоспроможного попиту в країні. Сьогодні банківській системі нема кого кредитувати – немає позичальників. Підприємство може отримати кредит, але йому досить проблематично продати продукцію, тому що на неї немає попиту. Дешеві та доступні кредити з'являться тоді, коли пожвавиться попит і знизиться тиск на бізнес. На важелі фінансової політики навряд чи можна розраховувати, оскільки зниження податкового тиску маловірогідне в умовах обмеженості джерел наповнення бюджету.

Деякі науковці і практики вважають, що в умовах різкого скорочення обсягів банківського кредитування підприємств альтернативою коротко- і середньострокового кредитування суб'єктів господарювання можуть стати вексельні розрахунки, що забезпечить розвиток економіки, дозволить уникнути бартерних розрахунків з неминучою тінізацією економіки і зменшенням податкових платежів до Державного бюджету. Для прикладу, до кінця року, за прогнозами експертів, частка бартеру в товарообігу українських підприємств може досягти 20-25%, тобто банківська система країни втратить близько 155 млрд. грн [5]. Оформлення заборгованості векселями дасть змогу активізувати платежі, погасити взаємні заборгованості шляхом проведення взаємозаліків, скоротити дебіторсько-кредиторську заборгованість і зменшити прострочену заборгованість між підприємствами.

Таким чином, подолання кризи платоспроможності сприятиме розвитку національної економіки та підвищенню суспільного добробуту, але для цього потрібно не лише оптимізувати діяльність самим підприємствам, а й прийняти обґрунтовані економічні рішення на загальнодержавному рівні.

Література:

1. www.ukrstat.gov.ua
2. *Економічна криза в Україні: виміри, ризики, перспективи* – К.: НІСД, 2009.
3. *Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній А.Г. Економічний аналіз: Підручник / За ред. проф. А.Г. Загороднього - 3-ге вид., перероб. і доп. – К: Знання, 2008.*
4. www.prostobank.ua
5. www.interfax.com.ua

Табак Н. М.
студ. гр. ЕОА-41

Національний університет «Львівська політехніка»
Науковий керівник – Сажинець С. Й.,
к.е.н., доцент кафедри обліку та аналізу

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ПЕРЕРОБИМ ПІДПРИЄМСТВОМ ОПЕРАЦІЙ З ДАВАЛЬНИЦЬКОЮ СИРОВИНОЮ

В умовах нестабільного функціонування економіки України і пов'язаного із ним випереджаючого зростання цін на товари та послуги у порівнянні із цінами на сировину та матеріали (далі – сировина) набуває значного розвитку давальницька схема виготовлення та

продажу продукції і надання послуг. Її суть полягає в тому, що підприємство-замовник (далі – замовник), яке немає відповідних потужностей для виготовлення продукції із наявної сировини, відповідно до договору підяду, передає її підприємству-виробнику (далі – виробник), яке й здійснює її переробку на необхідний замовнику продукт або виконує роботи (будівельні, ремонтні тощо).

Передачу сировини замовник зобов'язаний здійснювати за належним чином оформленими документами (накладними) відповідно до умов договору та довіреності виробника. Отримана виробником для подальшої переробки давальницька сировина не є його власністю і, тому, не підлягає оприбуткуванню на баланс і відображенню в обліку на рахунку 20 “Виробничі запаси”. Відповідно до вимог Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [1] давальницька сировина підлягає обліку у виробника за балансом на субрахунку 022 “Матеріали прийняті для переробки” забалансового рахунку 02 “Активи на відповідальному зберіганні”. Однак, після завершення переробки сировини, виробник повинен оформити та передати замовнику акт про результати її використання у процесі виробництва; оформити документи та передати отримані замовнику готову і попутну продукцію та виробничі відходи.

Витрати виробника, пов'язані із виготовленням продукції на давальницьких умовах підлягають обліку на рахунку 23 “Виробництво” з подальшим їх списанням (після передачі продукції замовнику) на рахунок 90 “Собівартість реалізації”.

Виготовлена виробником із давальницької сировини продукція не підлягає прибуткуванню ним на баланс та відображенню в обліку на рахунку 26 “Готова продукція”. Таку продукцію виробник зобов'язаний, до її передачі замовнику, обліковувати за балансом, тобто, аналогічно як і давальницькі сировину й матеріали.

Передачу замовнику виготовленої йому на давальницьких умовах продукції виробник оформляє накладними або актами приймання-здавання продукції (робіт, послуг) без відображення цієї операції у податковому обліку.

У процесі переробки давальницької сировини, одночасно із основним продуктом, може бути отримана в єдиному технологічному процесі і попутна продукція (наприклад, технічна кров, роги, щетина і ін. у м'ясожировому виробництві; жом, макуха та сироватка у харчовій промисловості і ін.). Якщо така продукція, відповідно до умов договору, підлягає передачі замовнику, то її документування, облік та передачу замовнику здійснюють аналогічно як і виготовлену основну продукцію. У випадках відмовлення замовника від отримання попутної продукції, вона підлягає подальшій переробці або реалізації споживачам на розсуд виробника. В обох випадках отриману попутну продукцію оприбутковують. Такі операції слід виконувати на підставі оформлених накладних або інших первинних документів.

Зрозуміло, що попутна продукція для виробника не є метою його основної діяльності і тому, за цінами можливого використання, її доцільно обліковувати на рахунку 25 “Напівфабрикати”. При цьому, за дебетом зазначеного рахунку слід відображати, у кореспонденції із кредитом рахунку 23 “Виробництво”, надходження попутної продукції, а за кредитом – її вибуття унаслідок продажу, передачі в подальшу переробку або безоплатної передачі.

Під час переробки давальницької сировини у виробника утворюються виробничі відходи, які є власністю замовника. Операції з повернення відходів виробництва замовникові виробник оформляє документально та відображає в обліку аналогічно як і основної та попутної продукції. Але, відходи виробництва, у багатьох випадках, відповідно до умов укладених договорів, залишаються у розпорядженні (власності) виробника. При цьому, відходи, які можуть у подальшому використовуватись у процесі виробництва (поворотні відходи), підлягають зарахуванню, з метою їх синтетичного та аналітичного обліку, на дебет рахунку 20 “Виробничі запаси” (субрахунок 209 “Інші матеріали”) у кореспонденції з кредиту рахунку 23 “Виробництво”.

Отже, умови, визначені у договорі підяду на переробку давальницької сировини або використання давальницьких матеріалів у процесі виконання робіт, впливають на організацію та техніку ведення бухгалтерського обліку на переробному підприємстві.

Література:

1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291.

Терлецька О.П.
студ. гр. БОАм – 13
Національний університет «Львівська політехніка»
Науковий керівник – Левик І.С.,
асист. кафедри обліку та аналізу

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Сьогодні в Україні спостерігаються процеси становлення і зміцнення ринкових відносин, входження підприємств у відкриту систему фінансово-економічних, на основі новітніх комунікаційних й інформаційних технологій, сучасних методів і прийомів менеджменту. Світова та вітчизняна практика підтверджує, що стратегічне управління дозволяє знизити вплив невизначеності на діяльність підприємства, підвищити його здатність протистояти непередбаченим ситуаціям, визначати пріоритетні напрями діяльності. В зв'язку з цим особливої актуальності набувають питання, пов'язані з обліково-аналітичним забезпеченням процесу стратегічного управління діяльністю підприємства, зростає значення аналізу й обґрунтування стратегії розвитку підприємства. Стратегічні рішення визначають загальний напрям розвитку підприємства, його ефективність й життєстійкість за прогнозованих, непередбачених, а також взагалі невідомих на даний момент подій, які можуть впливати на нього.

Інформаційним забезпеченням стратегічного управління діяльністю підприємства повинна стати належним чином побудована обліково-аналітична система стратегічного типу, яка відповідає рівням управління і у якій враховано параметри та вимоги зовнішнього середовища. Обліково-аналітична система стратегічного типу визначається як інтегрована система обліку, планування, контролю й аналізу, що забезпечує систематизацію інформації для оперативних управлінських рішень і координацію майбутнього розвитку підприємства. Важливою частиною цієї системи є стратегічний облік. Дослідженню цього питання почали приділяти увагу порівняно недавно 15-25 років тому, що зумовило відсутність серед вчених єдиної думки щодо суті цього поняття. Виділяють стратегічний облік та стратегічний управлінський облік (табл.).

Таблиця

Трактування суті стратегічного обліку вітчизняними та зарубіжними науковцями

Автор, джерело	Визначення поняття стратегічний облік
Чебан Т.М., Яценко В.Ф. [1]	«...представляє собою облікову систему, яка включає сукупність форм та методів обліку, стратегічного планування й контролінгу; адаптовану до сучасних умов зовнішнього середовища. Вона дає змогу сформулювати адекватне вимогам ринкової економіки обліково-аналітичного забезпечення, як важливе інформаційне джерело в процесі прийняття стратегічних рішень в управлінні підприємством»
Райан Б. [2]	«...це певне поєднання управлінського обліку з системами фінансової звітності, зорієнтоване на прийняття стратегічних рішень»
Атамас П.Й. [3, с.387]	«...облік, який зосереджується на зовнішніх факторах (таких як прибутковість конкурентів, частка на ринку і т. ін.), тоді як для традиційного обліку характерна зосередженість на внутрішніх процесах і явищах»